

Det är också viktigt att finfördela materialet någorlunda så att det inte börjar ruttna inifrån.

Tänk på att

- Blanda kolrikt och kväverikt material
- Alltid täcka hushållsavfall med sågspån, flis, hackad halm eller liknande
- Se till att komposten får ordentligt med syre, gräv om och lufta vid behov (inte lika viktigt i maskkomposten där hjälper maskarna till med luftningen)
- Komposten ska varken vara blöt eller torr.

Tillstånd

Om Du vill kompostera hushållsavfall ska Du anmäla det till miljö- och byggkontoret. För trädgårdsavfall (löv, kvistar, gräs etc) krävs inget tillstånd

Lästips

Kratschmer, Harald: Jord och kompost, ICA 2000
Alm, Gustaf, m fl: Kompostboken, LTs förlag, 1998
Lanne, Lotta: Lottas nya kompostråd, Bra Miljö AB, 1994
Person, Karin: Att lyckas med komposten, Bilda förlag, 2001

Råd och Rön: Test av kompostbehållare nr 7, 2003

Illustrationer Jan Lindgren

Kompostera

Allt fler komposterar sitt trädgårds- och hushållsavfall. Av det vi kastar i köksso-porna går nästan hälften att kompostera. Det blir näringsrik mull till trädgårdsland, krukväxter och rabatter.

Att kompostera är inte svårt, det gäller bara att kunna "receptet". Det handlar om att ge maskar, svampar och bakterier – God mat i trevlig miljö!

Kramfors
med Höga Kusten

Miljö- och byggkontoret

Så fungerar det

Kompostering innebär förmultning. Det är en naturlig process där maskar, småkryp, svampar och bakterier hjälper till att bryta ner organiskt avfall, alltså avfall från djur- och växtriket.

Komposten bör:

- stå skuggigt, annars torkar den lätt ut
- ha jordkontakt, så maskar och andra nedbrytare hittar dit
- inte placeras alltför nära grannen, även om den sköts bra kan den lukta lite

För att en kompost ska fungera krävs:

Näring – Balansen mellan kolrikt och kväverikt avfall är viktig. KOL finns i fjolårslöv, hackade kvistar, kutterspån och torra växtdelar. KVÄVE finns i färskt gräsklipp, färsk växtdelar och hushållsavfall. Blir det för mycket kol avstannar processen, blir det för mycket kväve kan det bildas illaluktande ammoniak.

Syre – Blir det för lite syre börjar avfallet ruttna istället för att förmultna och får därmed en dålig lukt. Se till att komposten har tillräckligt stora ventilationsöppningar!

Fukt – Komposten ska kännas som en urkramad tvättsvamp. Är den för torr vattnar man och är den för blöt blandar man i torra löv, jord eller liknande.

Luktar komposten illa är den oftast för blöt eller innehåller för lite kolrikt material. Tillsätt mer strömaterial och rör om.

Flugor i komposten blir du av med genom att täcka avfallet med strö, jord eller spån.

Myror beror på att den är för torr. Vattna försiktigt! Använd en vattenkanna med stril.

Slutresultatet av komposten ska bli ett gryntigt, jämnt och mörkbrunt material som luktar angenämt jordigt. Det fungerar utmärkt som jordförbättringsmedel.

Olika sorters kompost

En kompost för hushållsavfall måste däremot vara rätt- och fågelsäker, den ska ha lock, nät i botten och ha ventilationshål. Den bör vara isolerad så att den fungerar året runt.

Att komma igång

Komposteringen börjar i köket. Ställ en plasthink under diskbänken för komposterbart avfall eller använd de färdiga kärl för sopsortering som finns. För att det verkligen ska bli en vana att tömma kärlet bör kompostbehållaren placeras inom bekvämt avstånd.

Detta kan komposteras

- Skal från frukter, rotfrukter och grönsaker
- Bröd
- Kaffe- och tesump
- Fisk, kyckling och kött (men undvik större köttben)
- Hushållspapper i små mängder (förutsatt att de inte sugit upp skadliga ämnen)
- Vissa blommor och rester av omplanteringar av krukväxter

För en trädgårdskompost med ris, löv och blommor, räcker med en enkel, öppen behållare.

Detta kan inte komposteras

- Plast, glas och metall
- Batterier, mediciner, målarfärg och annat miljöfarligt avfall
- Papper som är överdraget med vax, plast etc
- Fimpar och städdamm
- Aska och kalk
- Större benrester
- Sjuka växtdelar

Så sköts en kompost

Rätt fuktighet och tillgång till syre är viktigt. Hushållsavfall måste varvas med strömaterial – flisade kvistar, kutterspån, hackad halm eller torra löv (sågspån kan också användas, men det lämpar sig bäst till roterande behållare). En del strö till tre delar avfall är en bra tumregel.

Ventilera genom att röra om med grep eller spade. Särskilt viktigt är det att ytskiktet (20 – 23 cm) får luft, eftersom där fordras mest syre. Komposten ska kännas som en urkramad svamp.